

ВІДГУК
офіційного опонента
на дисертаційну роботу Вашечко Юлії Валеріївни
на тему «Інвестиційна привабливість аграрних підприємств»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Актуальність теми дослідження

В умовах удосконалення ринкових відносин вирішення завдання підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств набуває особливого значення, оскільки в більшості із них не вистачає фінансових ресурсів, джерелом поповнення яких можуть бути інвестиції. Вільні інвестиційні кошти інвестори найчастіше схильні скеровувати лише в найефективніші і найперспективніші сфери господарювання, в тому числі і в аграрні підприємства. Їх розміщення тісно пов'язане з категорією інвестиційної привабливості. Адже від інвестиційної привабливості підприємства залежить можливість залучення інвестиційних проектів, адже в кожному випадку інвестори визначають, можливість конкретного підприємства бути об'єктом інвестиційних інтересів і наскільки великі можуть виникати інвестиційні ризики в процесі інвестування. Роль інвестиційної діяльності як вирішального фактора підвищення ефективності виробництва, забезпечення стабільного економічного зростання постійно збільшується і в сучасних умовах для аграрних підприємств є пріоритетним напрямом. При цьому ефективна економічна діяльність аграрних підприємств залежить певною мірою від форм і обсягів інвестицій, оскільки вони формують їх виробничий потенціал на основі нової технічної бази, сучасних технологій, що підвищує якість сільськогосподарської продукції та ефективність господарської діяльності. Обґрунтування формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств є досить значимим як в теоретичному, так і в практичному плані. Зважаючи на вищевикладене, актуальність даного дослідження не підлягає сумніву.

Дисертаційна робота виконувалася відповідно до науково-дослідної теми кафедри фінансів Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва за темою «Теоретичні та методологічні засади удосконалення фінансово-кредитного механізму функціонування АПК в умовах глобалізації» (№ державної реєстрації 0116U005460). Роль автора у даному дослідженні полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад та практичних рекомендаціях щодо напрямів підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність

Висновки, пропозиції та рекомендації представлені в дисертаційній роботі є в достатній мірі обґрунтованими. Представлена дисертаційна робота є спробою поєднання існуючих та розвитку наукових підходів щодо обґрунтування теоретичних, методичних та практичних положень підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств. Здобувачкою залучено достатню кількість інформаційних джерел, до складу яких увійшли наукові праці з питань економічної теорії, аграрної економіки, фінансового менеджменту, а також нормативні, правові, статистичні та аналітичні матеріали.

Виклад матеріалів та результатів дисертаційного дослідження є логічним та послідовним. Заслуговує схвалення вдалий вибір методів та інструментів для вирішення поставлених завдань та досягнення мети наукового дослідження. Зміст дисертації повною мірою відповідає обраній темі дослідження. Розроблені автором рекомендації пройшли виробничу апробацію, що підтверджено відповідними документами. Отже, можна стверджувати, що висновки, пропозиції та рекомендації дисертантки є достатньою мірою обґрунтованими і достовірними.

Ступінь новизни наукових положень

Найбільш суттєвими і важливими результатами, що отримані автором в процесі дослідження, і їх наукова новизна полягають у наступному:

- виконане вперше наукове обґрунтування концептуальних засад до інтегральної оцінки інвестиційної привабливості аграрних підприємств, які

базуються на врахуванні територіальних особливостей, логістичних особливостей та природно-сільськогосподарського районування;

- удосконалення критеріального підходу до класифікації джерел інвестицій та оцінки інвестиційної привабливості підприємства шляхом розме зовнішніх а внутрішніх інвесторів;

- удосконалення методичного підходу до визначення чистих інвестицій підприємства який базується на обчисленні шляхом віднімання вартості активів на кінець року від вартості активів на початок року;

- удосконалення оцінки інвестиційної привабливості аграрних підприємств з урахуванням ризику коливання урожайності, яка базується на визначенні коефіцієнта залишкової варіації з метою підвищення достовірності даних щодо рівня ризикованості виробництва та інвестування;

- подальший розвиток оцінки впливу факторів на формування питомого обсягу приросту чистих інвестицій на основі перегляду складу оціночних показників на критерії їх вагомості.

Повнота викладення у відкритому друку наукових положень дисертації

Основні результати проведених досліджень висвітлені у 21 науковій праці (у тому числі 19 одноосібних) загальним обсягом 6,99 друк, арк., з них 6 статей у наукових фахових виданнях, 2 статті у закордонних виданнях та виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз, 12 публікацій у матеріалах науково-практичних конференцій, 1 методичні рекомендації виробництву.

Відображені в зазначених публікаціях наукові результати не містять протиріч з положеннями сучасної економічної науки, а також повністю відповідають меті та завданням дисертаційного дослідження. На основі аналізу змісту публікацій можна зробити висновок, що основні положення представленої дисертаційної роботи Вашечко Ю.В. знайшли достатнє відображення у відкритому друку. Діючі вимоги щодо необхідної кількості статей у наукових фахових виданнях дотримані. Зміст автореферату відображає зміст дисертації.

Відповідність дисертації встановленим вимогам

Представлена дисертаційна робота Вашечко Юлії Валеріївни на тему

«Інвестиційна привабливість аграрних підприємств» складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Основний зміст дисертації викладений на 177 сторінках друкованого тексту, загальний обсяг дисертації складає 233 сторінки.

У першому розділі розкрито сутність та розглянуто теоретико-методичні засади оцінки інвестиційної привабливості аграрних підприємств, здійснено апробацію методичних підходів до інтегральної оцінки інвестиційної привабливості аграрних підприємств.

У другому розділі оцінено досягнутий рівень інвестиційної привабливості аграрних підприємств, здійснено аналіз впливу факторів на інвестиційну привабливість господарств та удосконалено методичні підходи до визначення чистих інвестицій підприємств.

У третьому розділі запропоновано шляхи підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств за рахунок врахування логістичних, територіальних особливостей та природно-сільськогосподарського районування, обґрунтовано методичний підхід до підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств з урахуванням мінімізації ризиків виробництва окремих видів сільськогосподарської продукції, сформовано пропозиції по удосконаленню механізмів державного стимулювання інвестиційної привабливості аграрних підприємств.

Дисертація за змістом відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Обсяг та оформлення дисертації та автореферату є такими, що відповідають вимогам МОН України.

Практична цінність результатів дослідження

Практична цінність роботи полягає в доведенні результатів досліджень до рівня методичних узагальнень і прикладного інструментарію, а також реалізації розробок і рекомендацій для конкретних суб'єктів економічної діяльності, що підвищує обґрунтованість та ефективність прийняття управлінських рішень.

Результати дослідження характеризуються практичною цінністю з огляду на перспективи їх використання аграрними підприємствами та

органами державного управління агропромисловим розвитком при розробці заходів з підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств. Ступінь впровадження результатів в діяльність суб'єктів економічних відносин підтверджено відповідними документами.

Зауваження до дисертаційної роботи

Не дивлячись на достатньо високий науковий рівень виконання дослідження та подання його результатів у дисертації, остання містить окремі недоліки та дискусійні положення:

1. Авторське формулювання теми дисертації не повною мірою відповідає конкретизації предметно-об'єктної сфери, адже в якості об'єкта визначено процес підвищення інвестиційної привабливості, в якості цілого, а в якості предмету аспекти або особливості протікання цього процесу, в якості частині цілого, що є повністю коректним, втім, тема має конкретизувати предмет дослідження, а не розширювати його.

2. В другому положенні наукової новизни в рубриці «удосконалено» автор виносить на захист класифікацію методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємства, проте, класифікація, за своєю науковою сутністю не може бути завершеним науковим результатом, а зазвичай слугує для більш структурованого пізнання предметно-об'єктної сфери, отже, в даному контексті дисертанту більш доречно вести мову про методичний підхід до класифікації, адже запропоноване в даній частині дослідження удосконалення класифікації, власне, полягає в зміні набору її критеріїв.

3. Авторське визначення дефініції «інвестиційна привабливість аграрних підприємств» недостатньою мірою ідентифікує її в якості об'єкта управління з огляду на обрану тему та предметно-об'єктну сферу виконаного дослідження. Крім того, більше уваги слід було приділити розгляду суб'єктивних і об'єктивних факторів, що впливають на інвестиційну привабливість.

4. У другому розділі дисертаційної роботи в табл. 2.2 автором наведено обсяг та структуру капітальних інвестицій за видами економічної діяльності у Харківській області у 2010-2017 рр. (с. 77), але досліджуючи їх, доцільно

було б показати вплив їх змін на ефективність функціонування вітчизняних аграрних підприємств.

5. Такою, що потребує додаткових пояснень, є авторська позиція щодо набору факторів, які впливають на формування обсягу приросту чистих інвестицій на одиницю площі сільськогосподарських угідь, наведена у другому розділі дисертації, адже автор наводить перелік найбільш вагомих коефіцієнтів, що впливають на обсяг приросту чистих інвестицій та наголошує на тому, що саме вони повинні враховуватися в методиці оцінки інвестиційної привабливості аграрних підприємств, але не наводить безпосередньо саму методику оцінки.

6. Досліджуючи методику оцінки чистих інвестицій, автор робить зауваження про необхідність врахування у цьому показникові приросту оборотних активів. У той же час оскільки історично сформована методологія оцінки приросту величини оборотних активів не передбачає виокремлення сфери їх розміщення – виробництва або обігу, то цілком можливим є, що приріст буде отриманий за рахунок сфери обігу. У той же час кошти розміщені у ній є лише номінально належним підприємству, фактично ж це трансформована форма позикового капіталу, коли інвестором виступає саме підприємство. Виходячи з цього трактування приросту активів у сфері обігу, як складової їх загального збільшення, у якості чистих інвестицій суперечить загальноприйнятій підходам до розуміння останніх.

7. Доречним було б пов'язати авторські пропозиції щодо напрямів підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств не тільки з особливостями територіального розміщення та природно-сільськогосподарського районування, ай зі спеціалізацією та асортиментною політикою підприємства.

Втім, вказані зауваження не заперечують можливості існування авторського бачення шляхів вирішення формалізованого наукового завдання та не знижують позитивної оцінки роботи в цілому.

Висновок про відповідність дисертації вимогам МОН України

Дисертаційна робота Вашечко Юлії Валеріївни на тему «Інвестиційна привабливість аграрних підприємств» виконана на актуальну тему і

достатньо повно відображає сутність отриманого при виконанні дослідження нового вирішення сформульованого наукового завдання. Одержані результати в достатній мірі обґрунтовані і достовірні. Автореферат відображає основний зміст дисертаційного дослідження.

Дисертаційна робота відповідає діючим вимогам, що встановлені до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук у відповідності з пунктами 9, 11, 12, 13 та 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами), а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 — економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри організації виробництва,
бізнесу та менеджменту Харківського
національного технічного університету
сільського господарства
імені Петра Василенка

О. О. Красноручький

